

СИЛАБУС навчальної дисципліни «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Освітня (освітньо-професійна) програма Підприємництво
Курс, семестр	Курс- 4, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 5,5 Загальна кількість годин – 165 год., із яких: - лекції – 28 год.; - практичні – 42 год. Форма семестрового контролю – екзамен.
Мова(и) викладання	державна
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробника(ів)	Викладач: Писаренко Світлана , к.с.-г.н., доцент Контакти: ауд. 484 (навчальний корпус 4) svitlana.pysarenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/volkova-nelya-vasylyivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню: «Підприємницьке право», «Економіка підприємства», Курсова робота «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Системи технологій» Навчальна практика «Системи технологій».
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 2 Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності. ЗК 6 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел <i>спеціальні:</i> СК 1 Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК 2 Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. СК 5 Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності. СК 9 Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

	СК 14 Здатність до аналізу, планування та організації підприємницької діяльності в сучасних умовах.
Програмні результати навчання	ПРН 2 Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. ПРН 5 Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. ПРН 8 Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. ПРН 11 Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці. ПРН 14 Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. ПРН 19 Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм. ПРН 22 Вирішувати професійні завдання та здійснювати підприємницьку діяльність в аграрній сфері, враховуючи вимоги збалансованого природокористування.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДОСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійної діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, уміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Забезпечення у здобувачів вищої освіти достатнього рівня теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для формування у майбутніх фахівців знань з раціональної організації виробництва та планування діяльності з використанням методів підвищення результативності виробничих систем підприємства у мовах сталого розвитку.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Поняття, предмет і методи організації виробництва. Тема 2. Виробничі системи. Тема 3. Виробничий процес і організаційні типи виробництва.	

Тема 4. Організація процесу планування на підприємстві.
Тема 5. Організаційні процеси та планування використання земельних ресурсів.
Тема 6. Організація та планування основних виробничих процесів в рослинництві.
Тема 7. Організація та планування основних виробничих процесів в тваринництві.
Тема 8. Організаційні процеси та планування матеріально-технічного забезпечення виробництва.
Тема 9. Організаційні процеси та планування використання трудових ресурсів.
Тема 10. Організаційні процеси та планування виробничої сфери АПК.
Тема 11. Особливості діяльності підприємств сфери послуг як об'єкта планування.
Тема 12. Програмно-цільове планування.
Тема 13. Організація та планування обслуговуючих та допоміжних галузей.
Тема 14. Організація та планування забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- за джерелом знань

словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*

наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*

практичні методи: *вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою;*

конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату,

- за ступенем керівництва

методи самостійної роботи вдома: *завдання самостійної роботи*

робота під керівництвом викладача: *виконання практичних завдань*

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти.*

3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: *обговорення теоретичних питань, доповіді;*

методи письмового контролю: *письмове виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи;*

тестовий контроль: *розв'язування тестів;*

4. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій;*

комп'ютерні і мультимедійні методи: *використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

-Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання відображенні в додатку до силабусу

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

-щодо термінів виконання та перескладання

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів із кожної навчальної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка формується директором інституту. Отримана оцінка у результаті другого повторного складання екзамену є остаточною. У випадках конфліктної ситуації, за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, директором інституту створюється комісія в складі трьох осіб для

	проведення екзамену, до якої можуть входити: завідувач кафедри, члени групи забезпечення освітньої програми, науково-педагогічні працівники відповідної кафедри, завідувач директорату.. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.http://surl.li/dcddab
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації http://surl.li/irohph, http://surl.li/sbyeab, http://surl.li/cbcoqm.
- щодо відвідування занять	Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює директор інституту.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. http://surl.li/britcc.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Складання екзамену для підвищення позитивної оцінки з навчальної дисципліни здійснюється тільки один раз із дозволу першого проректора на підставі заяви здобувача вищої освіти, що візується завідувачем відповідної

кафедри та директором інституту. Кількість навчальних дисциплін, які можна перездати здобувачу вищої освіти за весь період навчання, не повинна перевищувати чотирьох. Оцінка, отримана під час перездачі є остаточною <http://surl.li/blxuuj>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Антошкіна Л. І., Фролова Г. І., Фролов Ю. М., Трикоз І. В. Організація підприємницької діяльності: навч. посіб. Київ: Талком, 2021. 369 с.
2. Веретенникова Г. Б., Томах В. В., Геращенко. І. М. Планування та організація діяльності підприємства. Навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 210 с.
3. Гусєва О. Ю., Воскобоева О. В., Ромащенко О. С. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 135 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/96/view/2154>.
4. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Планування діяльності підприємств: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 135 с.
5. Козик В. В. Організація виробництва: підручник. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 256 с.
6. Основи підприємницької діяльності : підручник. за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с.
7. Організація виробництва: курс лекцій: навч. посіб. для студ. спеціальності 051«Економіка»/ КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: О.О. Кожемяченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 233 с.
8. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях: навчальний посібник /За заг. ред. М.М. Ільчука. Вид. 2-ге, перероб та доп. Київ: НУБіП України, 2022. 358 с.
9. Планування та організація діяльності підприємства: навчальний посібник. Г. Б. Веретенникова, В. В. Томах, І. М. Геращенко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 210 с.
10. Скібіцька Л.І., Циганко В.П., Мирошніченко Г.Б, Чернишов О.Ю. Менеджмент підприємницької діяльності. Книга 1. Організація бізнесу. Навчальний посібник. Кондор 2025. 836 с.

Допоміжні

1. Копань Д. В., Писаренко С. В. Ефективне використання трудових ресурсів на підприємстві: *матеріали науково-практичної конференції за підсумками проходження здобувачами вищої освіти виробничих практик*. 19-20 березня 2020 р. Випуск 13. Полтава. ПДАА 2020. С. 186-188.
2. Писаренко С. В., Решетник В. Г., Ільченко А. І. Ресурсний потенціал як чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління. Серія: Економіка. Збірник наукових праць*. Випуск 1(67). Дніпро 2020. С. 99-105.
3. Писаренко С. В., Кацай С. А., Васильєва Ю. А. Інноваційний розвиток як фактор підвищення ефективності основних засобів аграрних підприємств. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 57. Одеса 2020. С. 83-87.
4. Сень О. В, Писаренко С. В., Бурик В. В. Формування стратегії розвитку підприємницької діяльності фірми. *Електронний журнал «Інфраструктура ринку»*, № 42, 2020. Одеса. С. 170-172.
5. Писаренко С. В., Татару Н. К. Організаційні основи управління персоналом підприємства: *матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції*

«Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики», м. Полтава, 19 травня 2021 року.

6. Писаренко С. В., Кулинич А. С., П., Яремчук В. Р. Організаційні основи формування ефективності підприємницької діяльності: *матеріали IV Всеукраїнська науково-практична конференція (за міжнародною участю) «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін»*. ПДАУ, 2021 р. м. Полтава С. 86-94.

7. Писаренко С. В. Татару Н. К. Організаційно-економічний механізм розвитку персоналу підприємства. Наукове забезпечення соціально-економічних і управлінських засад розвитку, правового регулювання, провайдингу екоінновацій та енергоефективних технологій в умовах глобалізації в аграрній і суміжних сферах: *колективна монографія*; за редакцією Ю.В. Самойлик. Полтава: ФОП Петренко І. М., 2021. 237 с. (С. 228-239).

8. Чіп Л. О., Писаренко С. В. Проблематика підприємницької діяльності малих фермерських господарств: *матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору»*. Полтава, 2021. С. 389-391.

9. Писаренко С. В. Формування мотиваційного механізму підвищення продуктивності праці на підприємстві. Якість та безпечність продукції у внутрішній і зовнішній торгівлі й торговельне підприємництво: сучасні вектори розвитку і перспективи: *колективна монографія*, за редакцією О. В. Калашник, С. Е. Мороз, І. О. Яснолоб. Полтава: ПП «Астроя», 2022. С. 183-211.

10. Писаренко С.В. Сутність виробничої системи та її головні характеристики. «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору» Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) Полтава, 26 березня 2024 р. Полтава, 2024. С. 295-297.

11. Писаренко С. В. Дробот І. М., Швидун В. В. Стратегічні напрями підвищення ефективності діяльності аграрного підприємства. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Аграрний бізнес: технології вирощування, зберігання, переробки зернових та олійних культур», від 22 квітня 2025 року. ПДАУ.2025 С. 122-124.

12. Яснолоб І. О., Писаренко С. В. Системний підхід до управління якістю продукції на всій етапах її життєвого циклу. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Аграрний бізнес: технології вирощування, зберігання, переробки зернових та олійних культур», від 22 квітня 2025 року. ПДАУ.2025 С. 55-57

Інформаційні ресурси

1. Податковий Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення системи органів Антимонопольного комітету. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-vnesennya-zmin-do-zakonu-ukraini-pro-antimonopolniy-komitet-ukraini-ta-deyakikh-inshikh-zakonodavchikh-aktiv-ukraini-shchodo-vdoskonallennya-sistemi-organiv-antimonop>.

3. Онлайн-курси з управління, стратегічного планування та організації діяльності підприємств. URL: <https://www.coursera.org/>.

4. Ресурс для малого бізнесу зі статтями про стратегічне планування та управління підприємством. URL: <https://www.inc.com/>.

5. Аналітика та статті про лідерство, бізнес-стратегії та планування. URL: <https://www.forbes.com/>.

6. Статті та кейси про стратегічне планування та організацію діяльності підприємств.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва і пава
Протокол від. «01» вересня 2025 р., протокол № 1

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Денна форма здобуття освіти 076 ПТБД_бд_2022
(1 семестр екзамен)

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Опитування	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Поняття, предмет і методи організації виробництва.	2	2	10	4
Тема 2. Виробничі системи.	2	2		4
Тема 3. Виробничий процес і організаційні типи виробництва.	2	2		4
Тема 4. Організація процесу планування на підприємстві.	2	2		4
Тема 5. Організаційні процеси та планування використання земельних ресурсів.	2	4		6
Тема 6. Організація та планування основних виробничих процесів в рослинництві	2	4		6
Тема 7. Організація та планування основних виробничих процесів в тваринництві.	2	4		6
Тема 8. Організаційні процеси та планування матеріально-технічного забезпечення виробництва	2	4		16
Тема 9. Організаційні процеси та планування використання трудових ресурсів.	2	3		5
Тема 10. Організаційні процеси та планування виробничої сфери АПК.	2	3		5
Тема 11. Особливості діяльності підприємств сфери послуг як об'єкта планування.	2	3		5
Тема 12. Програмно-цільове планування.	2	3		5
Тема 13. Організація та планування обслуговуючих та допоміжних галузей.	2	3		5
Тема 14. Організація та планування забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції	2	3		5
Екзамен				20
Разом	28	42	10	100

Шкала та критерії оцінювання проведення опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти глибоко володіє навчальним матеріалом, самостійно та аргументовано його висвітлює. Наводить конкретні приклади. Генерує нові ідеї та використовує сучасні технології під час теоретичних досліджень соціального підприємництва.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, неаргументовано його висвітлює. Наводить не конкретні приклади. Частково генерує нові ідеї та частково використовує сучасні технології під час теоретичних досліджень соціального підприємництва.
0	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом. Наводить не конкретні приклади. Не генерує нові ідеї та не використовує сучасні технології під час теоретичних досліджень соціального підприємництва.

Шкала та критерії та оцінювання виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	Здобувач вищої освіти правильно виконав завдання на практичних заняттях, вміє пояснити методику розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату. Вміє аргументувати свої думки, працює та дискутує зі здобувачами вищої освіти, генерує нові ідеї з соціального підприємництва.
1-3	Здобувач вищої освіти розв'язав завдання на практичних заняттях, але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату та методики розв'язання практичної роботи. Частково вміє аргументувати свої думки, працює та дискутує зі здобувачами вищої освіти, генерує нові ідеї з соціального підприємництва.
0	Здобувач вищої освіти неправильно виконав завдання на практичних заняттях, показав незадовільне знання понятійного апарату, або взагалі нічого не відповів з соціального підприємництва.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	У самостійній роботі здобувач повинен висвітлити інноваційність та реалістичність рішень; комплексність підходу; щодо вивчення та аналізу сертифікатів; впевнено працює з сертифікаційними документами, виявляє можливі ризики. Самостійно аналізує ситуацію та приймає оптимальні рішення, наведено обґрунтування запропонованих рішень.
6-8	У самостійній роботі здобувач формулює поняття та пояснює їх застосування, аналізує вимоги стандартів, застосовує їх до типових ситуацій, дотримується вимог, робота логічно побудована.
3-5	У самостійній роботі здобувач відтворює визначення без глибокого розуміння. Орієнтується у назвах документів, але не розуміє їх змісту. Виконує завдання за прикладом, допускаючи помилки. Робота має недоліки у структурі, можливі граматичні помилки. Використовує лише базові матеріали.
0-2	У самостійній роботі здобувач не відтворює визначення без глибокого розуміння, не прослідковується комплексний підхід; немає оцінки наведеного обґрунтування запропонованих рішень.